

УДК 378:146

DOI: 10.15587/2519-4984.2017.111030

ДІАГНОСТИКА ГОТОВНОСТІ МАЙБУТНІХ МОЛОДШИХ СПЕЦІАЛІСТІВ З МЕДИЧНОЮ ОСВІТОЮ ДО ПРОФЕСІЙНОГО САМОВДОСКОНАЛЕННЯ: КОНСТАТУВАЛЬНИЙ ЕТАП ПЕДАГОГІЧНОГО ЕКСПЕРИМЕНТУ

© О. В. Солодовник

У дослідженні висвітлено аспекти проведення діагностики вихідного стану рівнів сформованості готовності майбутніх молодших спеціалістів з медичною освітою до професійного самовдосконалення; здійснено аналіз отриманих результатів. Обґрунтовано актуальність формування готовності майбутніх молодших спеціалістів з медичною освітою до професійного самовдосконалення у процесі фахової підготовки. Висвітлено мету, завдання, основні принципи, методи, загальну логіку констатувального етапу педагогічного експерименту формування готовності майбутніх молодших спеціалістів з медичною освітою до професійного самовдосконалення

Ключові слова: педагогічний експеримент, констатувальний етап, молодший спеціаліст, професійне самовдосконалення, фахова підготовка

1. Вступ

Інтенсивність інформаційного потоку, темпи науково-технічного прогресу та глибина суспільних запитів на конкурентоспроможного фахівця вимагають підготовки спеціаліста, здатного навчатися упродовж усього життя. Модернізація освітнього простору медичного коледжу є ключовою у формуванні готовності майбутніх молодших спеціалістів з медичною освітою до професійного самовдосконалення.

Формування готовності майбутніх молодших спеціалістів з медичною освітою до професійного самовдосконалення здатне ефективно реалізуватися лише в процесі системної й цілеспрямованої фахової підготовки. Важливою умовою ефективного формування готовності майбутніх молодших спеціалістів з медичною освітою до професійного самовдосконалення у процесі фахової підготовки є з'ясування фактичного стану проблеми, визначення передумов та специфіки цього процесу.

2. Аналіз досліджень та публікацій

На етапі підготовки до педагогічного експерименту було розглянуто педагогічну, методичну, психологічну літературу з проблеми дослідження. Досліджено сутність та зміст професійно-педагогічного самовдосконалення [1], особливості формування готовності майбутніх педагогів до професійного самовдосконалення [2, 3]. Значної уваги було приділено науковим працям, пов'язаним з формування готовності до професійного самовдосконалення у майбутніх молодших медичних спеціалістів, лікарів [4, 5]. Глибоко проаналізовано методологічні й методичні роботи з проблем педагогічного експерименту [6, 7]; праці з основ використання методів математичної статистики у психолого-педагогічному дослідженні [6, 8] та ін.

Аналіз досліджень та публікацій дозволив з'ясувати стан проблеми дослідження та спроєктувати модель формування готовності майбутніх молодших спеціалістів з медичною освітою до професійного самовдосконалення під час фахової підготовки.

3. Мета та задачі дослідження

Мета дослідження – дослідити рівень актуальності та важливості ціложиттєвого професійного самовдосконалення майбутніх молодших спеціалістів з медичною освітою під час фахової підготовки.

Для досягнення мети були поставлені наступні задачі:

– вивчення актуальності проблеми формування готовності майбутніх молодших спеціалістів з медичною освітою до професійного самовдосконалення;

– аналіз стану дослідження проблеми формування готовності майбутніх молодших спеціалістів з медичною освітою до професійного самовдосконалення у процесі фахової підготовки;

– встановлення особливостей формування готовності майбутніх молодших спеціалістів з медичною освітою до професійного самовдосконалення у процесі фахової підготовки;

– визначення рівня сформованості готовності до професійного самовдосконалення у практикуючих молодших спеціалістів з медичною освітою та випускників медичних коледжів;

– вивчення стану підготовленості викладачів клінічних дисциплін медичних коледжів до формування готовності молодших спеціалістів до професійного самовдосконалення під час фахової підготовки;

– дослідження позиції керівників ЛПЗ щодо необхідності формування готовності майбутніх молодших спеціалістів з медичною освітою до професійного самовдосконалення, опрацьовано одержані дані;

– аналіз думки керівників ВМНЗ щодо ефективності навчальних програм, педагогічних технологій, матеріально-технічного забезпечення у формуванні готовності молодших спеціалістів до професійного самовдосконалення;

– побудова моделі формування готовності майбутніх молодших спеціалістів з медичною освітою до професійного самовдосконалення; визначення особливостей її упровадження у процес фахової підготовки; підбір ефективних форм, методів і засоби її практичної реалізації.

4. Констатувальний етап педагогічного експерименту

Спираючись на результати відомих науково-педагогічних досліджень, був проведений педагогічний експеримент. Термін «експеримент» у галузі педагогіки (від лат. *experimentum* – досвід, випробування) більшість науковців розглядають як комплексний метод емпіричного пізнання педагогічних процесів і явищ [9, 10].

Другий етап дослідно-експериментальної роботи (2012–2013 н. р.) – констатувальний – був присвячений діагностиці стану проблеми значимості, актуальності та важливості ціложиттєвого професійного самовдосконалення. Цей етап педагогічного експерименту мав на меті дослідження особливостей і закономірностей формування готовності майбутніх молодших спеціалістів з медичною освітою до професійного самовдосконалення у процесі фахової підготовки; виявлення рівня сформованості готовності майбутніх молодших спеціалістів з медичною освітою до професійного самовдосконалення у процесі фахової підготовки.

На констатувальному етапі педагогічного експерименту були розглянуті такі питання:

- встановлення особливостей формування готовності майбутніх молодших спеціалістів з медичною освітою до професійного самовдосконалення у процесі фахової підготовки;

- визначення рівня сформованості готовності до професійного самовдосконалення у практикуючих молодших спеціалістів з медичною освітою та випускників медичних коледжів;

- з'ясування ступеня актуальності проблеми формування готовності;

- вивчення стану підготовленості викладачів клінічних дисциплін медичних коледжів до формування готовності молодших спеціалістів до професійного самовдосконалення під час фахової підготовки;

- дослідження позиції керівників ЛПЗ щодо необхідності формування готовності майбутніх молодших спеціалістів з медичною освітою до професійного самовдосконалення, опрацьовано одержані дані;

- аналіз думки керівників ВМНЗ щодо ефективності навчальних програм, педагогічних технологій, матеріально-технічного забезпечення у формуванні готовності молодших спеціалістів до професійного самовдосконалення;

- побудова моделі формування готовності майбутніх молодших спеціалістів з медичною освітою до професійного самовдосконалення; визначення особливостей її упровадження у процес фахової підготовки; підбір ефективних форм, методів і засоби її практичної реалізації.

У процесі проведення констатувального етапу експерименту було реалізовано такі завдання:

1. *Визначення рівня готовності* до професійного самовдосконалення у практикуючих молодших спеціалістів з медичною освітою. З цією метою було проведено спеціальне дослідження шляхом анкетування медичних сестер-практиків та медичних сестер-учасниць Всеукраїнського конкурсу фахової майстерності «Ескулап-професіонал». Аналіз фактів був спрямований на виявлення ступеня розуміння

поняття «професійне самовдосконалення», актуальності даної проблематики в сучасних умовах, вивчення реального стану готовності до безперервного професійного самовдосконалення. Також це дозволило з'ясувати перешкоди на шляху до самовдосконалення, основних напрямків процесу самовдосконалення, усвідомлення особистих мотивів професійного самовдосконалення.

Усього в анкетуванні взяли участь 84 середніх медичних працівника ЛПЗ: міста та району Новоград-Волинського, м. Дубно, м. Житомира, м. Львова, смт. Ківерці, м. Кременець, м. Берегово та по одному представнику з кожної області України.

2. *Визначення рівня обізнаності* студентів-випускників медичних коледжів з проблемою професійного самовдосконалення; вивчення думки студентів щодо чинників, які впливають на ефективність процесу самовдосконалення; виявлення типових недоліків у формуванні готовності майбутніх молодших спеціалістів з медичною освітою до професійного самовдосконалення та визначення їх можливих причин.

3. *Визначення рівня актуальності* та важливості проблеми професійного самовдосконалення молодших спеціалістів з медичною освітою. Виявлення існуючого рівня сформованості готовності майбутніх молодших спеціалістів з медичною освітою до професійного самовдосконалення.

Діагностикою було охоплено студентів-випускників КВНЗ «Новоград-Волинський медичний коледж» Житомирської обласної ради, КЗ «Маріупольське медичне училище» Донецької області, КВНЗ «Ковельський медичний коледж» та КВНЗ «Ківерцівський медичний коледж» Волинської області, Могилів-Подільського медичного коледжу Вінницької області, КВНЗ «Дубенський медичний коледж» Рівненської області, Кременецького медичного училища імені Арсена Рікчинського Тернопільської області, КВНЗ ЛОР «Львівський інститут медсестринства та лабораторної діагностики імені Андрія Крушинського», Берегівського медичного коледжу Закарпатської області, Криворізького медичного коледжу Дніпропетровської області, Бердянського медичного коледжу Запорізької області. Усього в анкетуванні взяли участь 163 респонденти.

4. *Дослідження можливостей та шляхів* формування готовності майбутніх молодших спеціалістів з медичною освітою до професійного самовдосконалення; вивчення стану цілеспрямованого формування готовності майбутніх молодших спеціалістів з медичною освітою до професійного самовдосконалення у процесі фахової підготовки; вивчення стану матеріально-технічного, навчально-методичного забезпечення ВМНЗ щодо цілеспрямованого формування готовності майбутніх молодших спеціалістів з медичною освітою до професійного самовдосконалення. Анкетуванням було охоплено 25 керівників ВМНЗ та 25 керівників ЛПЗ України, 24 медичних сестер-організаторів.

5. *Вивчення рівня підготовленості викладачів клінічних дисциплін* медичних коледжів до формування готовності молодших спеціалістів до професійного самовдосконалення під час фахової підготовки.

На цьому етапі дослідження було використано такі *методи*: анкетування випускників, викладачів клінічних дисциплін медичних коледжів, керівників ВМНЗ та ЛПЗ, практикуючих молодших спеціалістів з медичною освітою, які мають високі результати професійного зростання (медичні працівники – учасники конкурсів «Ескулап») заповнення бланків самооцінювання, бесіда, спостереження, інтерв'ювання, тестування, аналізу щоденників практик, статистичної та математичної обробки результатів педагогічного експерименту.

Засобами реалізації мети цього етапу дослідження слугували розроблені анкети-опитувальники для випускників коледжів, медичних сестер-практиків та організаторів, керівників ВМНЗ та ЛПЗ; бланки самооцінювання рівнів готовності майбутніх молодших спеціалістів з медичною освітою, матеріали тестової діагностики, щоденники практик, таблиці систематизації та шкали оцінювання результатів експериментальної роботи.

За результатами анкетування медичних сестер практичної охорони здоров'я визначено, що правильно розуміють поняття «професійне самовдосконалення» 46,43 % (39 ос.), розуміють неточно – 14,29 % (12 ос.), не розуміють – 39,28 % (33 ос.). Важливо, що 97,62 % (82 ос.) практикуючих медичних сестер вважають процес професійного самовдосконалення актуальними для медичного працівника у сучасних умовах.

В анкетуванні медичних сестер практичної охорони здоров'я брали участь 26 ос. – учасниць Всеукраїнського конкурсу фахової майстерності «Ескулап-професіонал», які продемонстрували високий рівень 88,47 % (23 ос.) готовності до професійного самовдосконалення. Це найкращі високоорганізовані креативні медсестри України з високими моральними цінностями, які пройшли обласний відбір за критеріями професіоналізму: теоретична та практична підготовка, швидкість реакції, логіка, гарні показники в роботі.

Досвідчені учасниці конкурсу фахової майстерності (умови конкурсу стаж не менше 5 років) майже всі мають стаж 7/10/15/20 років.

На питання «Завдяки чому Ви досягли суттєвих результатів у власному професійному розвитку?» переважна більшість 88,47 % (23 ос.) пояснили це тим, що володіють широким колом шляхів та засобів

самовдосконалення, які вони самостійно опанували переважно під час фахової діяльності.

Серед 58 опитаних медичних сестер-практиків були фахівці з різним досвідом і стажем роботи, які відповідно до займаних посад (медсестри різнопрофільних стаціонарних відділень, поліклінічних лікарських кабінетів, профілактично-діагностичних відділень, профільних диспансерів та центрів, сільських лікарських амбулаторій, ФАПів, закладів освіти тощо) виконували різне коло професійних обов'язків.

На питання «Чи були Ви готові до професійного самовдосконалення після закінчення навчального закладу?» «Так» відповіло 48,28 % (28 ос.), «Ні» 51,72 % (30 ос.).

На питання «Як швидко Ви підбираєте необхідну літературу та вмієте знаходити необхідну інформацію?», «Чи встигаєте Ви за сучасними розробками/методиками/підходами? Чи всі з них Ви опрацюєте, розумієте та використовуєте на практиці?», «Чи складаєте Ви особистий план самовдосконалення?», «Чи вмієте правильно себе організувати?» лише 32 % вважають, що мають сформовані дані навички на високому рівні.

Ці дані стали підґрунтям для твердження, що лише 6,90 % (4 ос.) готові до професійного самовдосконалення на високому рівні; достатній – у 48,27 % (28 ос.); низький – у 44,83 % (26 ос.).

Медсестри-практики вважають, що самовдосконалення власних професійних знань та вмінь повинно відбуватися у різні способи: консультації, якісні курси підвищення кваліфікації, участь у конференціях, відеолекторіях, тренінги, опрацювання (періодичної, довідкової, наукової) медичної літератури, пошук інформації в інтернеті.

Медсестри-практики мають такі мотиви до професійного самовдосконалення:

- підвищення рівня освіти, знань – 12,07 % (7 ос.);
- можливість підвищення фахового рівня – 37,93 % (22 ос.);
- кваліфіковано допомагати пацієнтам – 27,59 % (16 ос.);
- бути досвідченим у професійній діяльності – 22,41 % (13 ос.).

Результат дослідження мотиваційної сфери професійного самовдосконалення відображено на рис. 1.

Рис. 1. Мотивація до професійного самовдосконалення у практикуючих медсестер

Більшість практикуючих медичних сестер: учасниць Всеукраїнського конкурсу фахової майстерності «Ескулап-професіонал» (26 ос.) та медсестер-практиків (58 ос.) 90,47 % (76 ос.) акцентують увагу на тому, що синдром професійного вигорання впливає на бажання та якість професійного самовдосконалення.

Таким чином, проведене анкетування медичних сестер практичної охорони здоров'я свідчить про актуальність питання професійного самовдосконалення та необхідність озброєння майбутніх молодших спеціалістів з медичною освітою широким колом шляхів та засобів самовдосконалення ще під час професійної підготовки. Практикуючі медичні сестри усвідомлюють значення готовності до професійного самовдосконалення, але водночас підтверджують недостатню увагу до формування готовності до професійного самовдосконалення під час фахової підготовки.

Значний відсоток низького 44,83 % та достатнього 48,27 % рівня сформованої готовності майбутніх молодших спеціалістів з медичною освітою до професійного самовдосконалення, дозволяє говорити про наявну проблему у формування готовності майбутніх молодших спеціалістів з медичною освітою до професійного самовдосконалення під час фахової підготовки.

За результатами анкетування випускники медичних коледжів розуміють:

– поняття «професійне самовдосконалення» та «професійна самоосвіта» як процес постійного розвитку та систематичного підвищення рівня знань;

– самостійне здобуття нових знань, шляхом читання книг, журналів, пошуку інформації в інтернеті та вивчення нового;

– прагнення людини до більшого, праця над собою та своїми знаннями, як бажання бути достатньо кваліфікованою та освіченою; засвоєння нових тенденцій згідно професії;

– свідоме цілеспрямоване підвищення рівня власної професійної діяльності.

Серед опитаних випускників правильно розуміють процес професійного самовдосконалення – 41,72 % (68 ос.);

розуміють неточно – 31,29 % (51 ос.); не розуміють – 26,99 % (44 ос.).

Процес ціложиттєвого професійного самовдосконалення для майбутнього молодшого спеціаліста з медичною освітою у сучасних умовах актуальним визнали 87,12 % (142 ос.), невпевнені 9,20 % (15 ос.) та вважають дане питання неважливим 3,68 % (6 ос.).

На питання про загальну професійну підготовку «Чи вистачає Вам теоретичних знань, отриманих у медичному коледжі?» переважна більшість випускників – 123 особи (75,46 %) відповіла позитивно, 5 осіб (3,68 %) – частково, 34 особи (20,86 %) – дали негативну відповідь.

Щодо питання практичної підготовки, а саме здатності вдосконалювати виконання медичних маніпуляцій та здійснення різноманітних процедур відповіді були наступними: 12,27 % (20 ос.) здатні виконувати та удосконалювати техніки виконання на високому рівні, 67,48 % (110 ос.) на достатньому та 20,25 % (33 ос.) низькому рівнях.

Такі результати готовності до вдосконалення практичних професійних навичок майбутнього молодшого спеціаліста з медичною освітою аргументують введення у навчальну практику Щоденника контролю практичних навичок.

Вміють самостійно вивчати необхідний матеріал на високому рівні 28,22 % (46 ос.), на достатньому – 42,94 % (70 ос.), на низькому 28,84 % (47 ос.).

Власний рівень умінь аналізувати свою діяльність 14,72 % (24 ос.) визначили як високий, 64,42 % (105 ос.) як достатній і 20,86 % (34 ос.) як низький.

Складати план та прогнозувати професійний розвиток готові 14,11 % (23 ос.) на високому, 66,87 % (109 ос.) – на достатньому, 19,02 % (31 ос.) – на низькому рівнях.

Вважають себе здатними до досягнення поставлених професійних завдань на високому рівні – 26,99 % (44 ос.), на достатньому – 65,03 % (106 ос.), на низькому – 7,98 % (13 ос.).

Переконані у власній здатності самостійно приймати професійні рішення 12,27 % (20 ос.) – на високому, 53,99 % (88 ос.) – на достатньому та 33,74 % (55 ос.) – низькому рівнях (рис. 2).

Рис. 2. Показники готовності до професійного самовдосконалення майбутніх молодших спеціалістів з медичною освітою

Отже, результати відповідей на ці питання відображають низьку готовність приймати самостійні професійні рішення, випускникам не вистачає знань та умінь спланувати свою роботу, організувати процес професійного самовдосконалення як системний.

Важливим під час професійного самовдосконалення є робота з джерелами інформації. Вміють шукати інформацію 23,31 % (38 ос.) – на високому, 53,99 % (88 ос.) – на достатньому та 22,70 % (37 ос.) – на низькому рівнях.

Випускники медичних коледжів визначили джерела інформації за частотою їх використання так: 92,02 % (150 ос.) – інтернет; 66,87 % (109 ос.) – консультації; 52,15 % (85 ос.) – участь у конференціях; 63,19 % (103 ос.) – тренінги; 81,60 % (133 ос.) – опрацювання медичної літератури, 19,63 % (32 ос.) – науково-пошукова робота (рис. 3). Слід зауважити, що під час деталізації джерел інформації студенти практично не вказали адресу наукових та спеціалізованих сайтів, не зазначили участь у яких саме конференціях корисна, не написали назв друкованих видань.

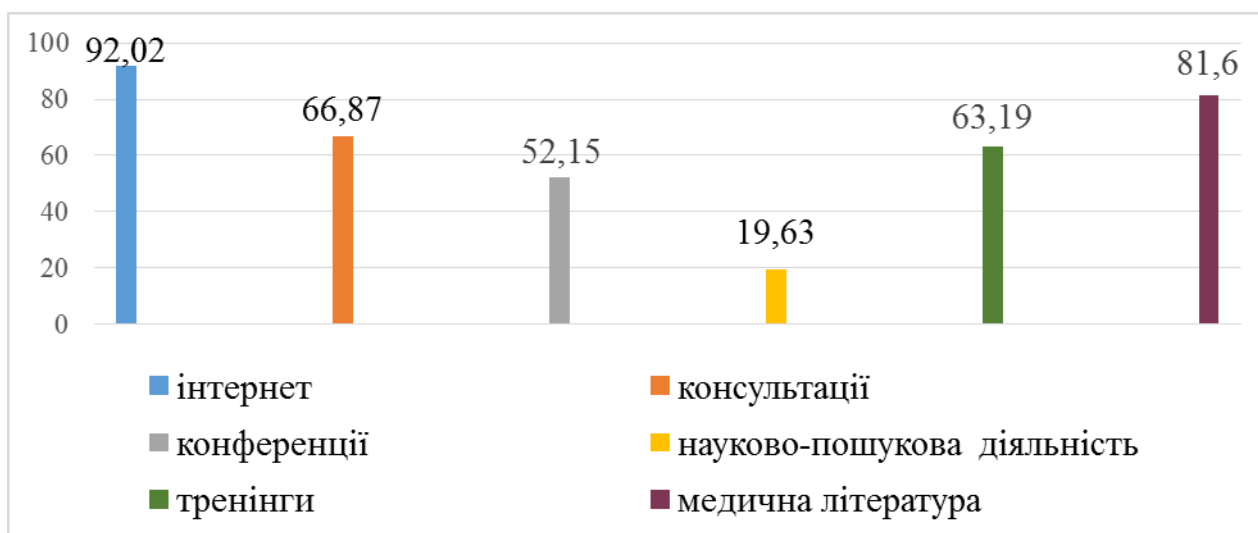

Рис. 3. Джерела інформації за частотою їх використання

Дані дослідження доводять, що підготувати якісний вибір інформації, вміти її обробити: проаналізувати, систематизувати, виділити головне на високому рівні здатні лише 20,86 % (34 ос.) студентів-випускників; 53,99 % (88 ос.) – на достатньому, 25,15 % (41 ос.) – на низькому рівнях.

За результатами анкетування визначено основні мотиваційні стимули до професійного самовдосконалення (рис. 4):

– допомагати людям, бути корисним та потрібним – 14,72 % (24 ос.);

– щоб ненашкодити пацієнту, надавати кваліфіковану допомогу хворим – 12,27 % (20 ос.);

– бути гарним, всебічно розвиненим спеціалістом (фельдшером, медсестрою) – 11,04 % (18 ос.);

– покращити свої професійні знання та вміння – 10,43 % (17 ос.);

– стати кращим у своїй професії, лікарем високого рівня – 8,59 % (14 ос.);

– здобути вищий рівень медичної освіти – 7,98 % (13 ос.).

Рис. 4. Мотиваційні стимули до професійного самовдосконалення

Заслужують на увагу і такі мотиваційні формулювання, як «любов до професії, своєї справи, інтерес до неї»; «покращення рівня медицини в Україні, здоров'я населення»; «уявляю, що лікар, який лікує мене та мою родину, вчиться як я»; «щоб не хвилюватися за свої вчинки та приймати правильні рішення на роботі»; «щоб розуміти наслідки своїх дій»; «бути впевненою у наслідках своєї роботи та отримувати від цього задоволення»; «щоб краще розуміти свою професію»; «отримати хороше місце роботи, достойний зарібок»; «не розчарувати батьків»; «стипендія, червоний диплом». У 15,95 % (26 ос.) відсутня власна мотивація до професійного самовдосконалення.

З'ясовано, що низькі показники готовності майбутніх молодших спеціалістів з медичною освітою до професійного самовдосконалення та потреба в підвищенні значимості даної проблеми, впровадженні скорегованих, логічно вмотивованих, науково обґрунтованих матеріалів у систему підготовки молодших спеціалістів з медичною освітою є визначальними для цього педагогічного експерименту.

За результатами анкетування керівників ВМНЗ (25 ос.), керівників ЛПЗ (25 ос.), медичних сестер-організаторів (24 ос.) визначено, що молодший спеціаліст з медичною освітою повинен бути готовий до ціложиттєвого професійного самовдосконалення – 97,29 % (72 ос.). 91,89 % (68 ос.) вважають, що справжні реформи в системі охорони здоров'я починаються з перебудови в системі підготовки медичних сестер. Важливість готовності молодших спеціалістів з медичною освітою до професійного самовдосконалення полягає у підвищенні конкурентоспроможності 78,37 % (58 ос.), підвищенні якості надання медичної допомоги 83,78 % (62 ос.), вища заробітна плата 33,78 % (25 ос.), можливість кар'єрного росту 28,37 % (21 ос.), підвищення професіонального рівня 87,83 % (65 ос.).

Вивчення підготовленості викладачів клінічних дисциплін медичних коледжів до формування готовності молодших спеціалістів до професійного самовдосконалення під час фахової підготовки дозволило з'ясувати наступне.

Аналіз анкетних даних викладачів-клініцистів (42 ос.) медичних коледжів свідчить про наявність суттєвих нерозв'язаних питань. Так, наявна базова психолого-педагогічна підготовка, спеціалізація у 7,14 % (3 ос.) викладачів клінічних дисциплін; усвідомлення важливості власної ролі у формуванні готовності майбутніх молодших спеціалістів з медичною освітою до професійного самовдосконалення на рівні 88,10 % (37 ос.) опитаних; стикаються з методичними труднощами під час підбору форм, методів та засобів проведення занять 85,71 % (36 ос.); наявні ускладнення під час вирішення психолого-педагогічних завдань під час викладання фахового предмету у 80,95 % (34 ос.) викладачів-клініцистів.

Отже, проведене опитування свідчить, що особливої уваги вимагає особистість викладача-медика, оскільки лікар, як правило, не має ґрунтовної психолого-педагогічної підготовки. Проблема поглиблювалась також тим, що у більшості викладачів клінічних дисциплін, як і раніше зберігаються «технокра-

тичні» підходи у викладанні, дотримання старої моделі підготовки медиків.

У викладачів клінічних дисциплін виникає необхідність у вивченні психолого-педагогічних дисциплін, тому що вони повинні створювати умови і вибирати такі засоби і технології, які забезпечать особистісний і професійний розвиток студента, допоможе розвивати здатність студентів до самовдосконалення. На розв'язання даної суттєвої перешкоди у КВНЗ «Новоград-Волинський медичний коледж» Житомирської обласної ради було організовано курси лекцій дисциплін «Педагогіка вищої школи» та здобуття викладачами клінічних дисциплін другої вищої освіти – магістратури за спеціальністю «Викладач вищого навчального закладу».

5. Результати дослідження

Результати констатувального етапу педагогічного експерименту визначили передумови впровадження розробленої моделі формування готовності майбутніх молодших спеціалістів з медичною освітою до професійного самовдосконалення у процесі фахової підготовки; дозволили скоректувати зміст, форми, методи і засоби реалізації розробленої моделі відповідно до даних, одержаних на цьому етапі педагогічного експерименту.

На основі отриманих результатів розроблено авторську програму спецкурсу «Формування готовності майбутніх молодших спеціалістів з медичною освітою до професійного самовдосконалення», який є варіативною складовою фахової підготовки студентів у медичному коледжі. У результаті дослідження складено інструктивно-методичні матеріали стосовно організації роботи на заняттях спецкурсу.

6. Висновки

Проведений констатувальний етап – діагностування – доводить, що

– і випускники медичних коледжів, і практикуючі медичні сестри, і керівники ВМНЗ та ЛПЗ, і викладачі клінічних дисциплін медичних коледжів визнають актуальність та потребу формування готовності до професійного самовдосконалення у майбутніх молодших спеціалістів з медичною освітою під час навчання у медичному коледжі;

– проблема формування готовності майбутніх молодших спеціалістів з медичною освітою до професійного самовдосконалення у процесі фахової підготовки потребує глибокого та ґрунтового дослідження.

Встановлення особливостей формування готовності майбутніх молодших спеціалістів з медичною освітою до професійного самовдосконалення у процесі фахової підготовки, вивчення стану підготовленості викладачів клінічних дисциплін медичних коледжів до формування готовності молодших спеціалістів до професійного самовдосконалення дозволили побудувати модель формування готовності майбутніх молодших спеціалістів з медичною освітою до професійного самовдосконалення, визначення особливості її впровадження у процес фахової підготовки; підібрати ефективні форми, методи та засоби її практичної реалізації.

Література

1. Вайніленко, Т. В. Сутність та зміст професійно-педагогічного самовдосконалення [Текст]: зб. наук. пр. / Т. В. Вайніленко // Науковий вісник Чернівецького університету. Серія: Педагогіка і психологія. – 2005. – № 278. – С. 13–20.
2. Шестакова, Т. В. Формування готовності майбутніх педагогів до професійного самовдосконалення [Текст]: автореф. дис. ... канд. пед. наук / Т. В. Шестакова. – К., 2006. – 22 с.
3. Квас, В. М. Проблема формування готовності майбутніх учителів до професійного самовдосконалення [Текст] / В. М. Квас // Наукові записки КДПУ. Серія: Педагогічні науки. – 2015. – № 141 (2). – С. 120–123.
4. Дудікова, Л. В. Формування готовності до професійного самовдосконалення у майбутніх лікарів [Текст]: автореф. дис. ... канд. пед. наук / Л. В. Дудікова. – Вінниця, 2011. – 23 с.
5. Соцький, К. О. Формування готовності майбутніх молодших медичних спеціалістів до професійного самовдосконалення [Текст]: дис. ... канд. пед. наук / К. О. Соцький. – Хмельницький, 2016. – 314 с.
6. Граничина, О. А. Математическо-статистические методы психолого-педагогических исследований [Текст]: уч.-метод. пос. / О. А. Граничина. – СПб.: ВВМ, 2012. – 115 с.
7. Загвязинский, В. И. Методология и методы психолого-педагогического исследования [Текст]: уч. пос. / В. И. Загвязинский, Р. Атаханов. – М.: Издательский центр «Академия», 2006. – 208 с.
8. Долгополова, А. Ф. Теория вероятностей и математическая статистика [Текст] / А. Ф. Долгополова, Т. А. Гулай, Д. Б. Литвин, С. В. Мелешко // Международный журнал экспериментального образования. – 2012. – № 11. – С. 51–52.
9. Сисоева, С. О. Методология науково-педагогічних досліджень [Текст]: підручник / С. О. Сисоева, Т. Є. Кристопчук. – Рівне: Волинські обереги, 2013. – 360 с.
10. Педагогічний експеримент у системі інноваційної освітньої діяльності [Текст]. – Хмельницький: ХОППО, 2014. – 126 с.

Рекомендовано до публікації д-р пед. наук Антонова О.С.

Дата надходження рукопису 29.07.2017

Солодовник Олена Володимирівна, директор, КВНЗ «Новоград-Волинський медичний коледж» Житомирської обласної ради, вул. Мамайчука, 10, м. Новоград-Волинський, Житомирська область, Україна, 11701
E-mail: solodovnykolena@gmail.com

УДК378.172

DOI: 10.15587/2519-4984.2017.111110

СОВЕРШЕНСТВОВАНИЕ ПОДХОДОВ К ПОСТРОЕНИЮ ТРЕНИРОВОЧНОГО ПРОЦЕССА СПОРТСМЕНОВ, РАССМАТРИВАЕМОГО В РАМКАХ РЕАЛИЗАЦИИ ПРОЦЕССОВ НЕФОРМАЛЬНОГО ОБРАЗОВАНИЯ

© Д. А. Дёмин

Исследована проблема использования научно-педагогического подхода к организации и проведению тренировочного процесса на примере спортсменов-единоборцев. Предложено использование цепей Маркова для формирования прогнозной модели готовности спортсменов к соревновательной деятельности. На основании этого обоснована возможность применения предложенной методики в качестве инструмента для совершенствования подходов к построению тренировочного процесса, рассматриваемого в рамках реализации процессов неформального образования

Ключевые слова: неформальное образование, научно-педагогический подход, соревновательная деятельность, тренировочный процесс, прогнозная модель

1. Введение

Современные тенденции в сфере образовательных процессов таковы, что деятельности университетов серьезную конкуренцию начинают создавать системы последипломного образования, реализуемые через курсы, семинары, тренинги и т. д. Объяснение этого феномена достаточно простое – в быстро развивающемся динамичном мире необходима постоянная адаптация к требованиям компетенций, навыков и умений. Такие требования выдвигаются работодателями, которые, в свою очередь, вынуждены отслеживать тренды развития своей профессиональной ниши, чтобы оставаться конкурентоспособными. С этой точки зрения – в системе взаимоотношений «работодатель – работник» – приоритетными являются практические навыки и умение решать реальные практические задачи работником, а не степень его

теоретической подготовки. Естественно, что такая подготовка обязательна и без фундаментальных знаний, предоставляемых университетами, специалист состояться не может. Однако огромное количество времени, например 5–6 лет теоретического обучения в университете, сегодня является непозволительной роскошью для молодых людей, осваивающих профессию. Понимая это, молодежь, еще обучаясь на 3 курсе университетов (а иногда и еще раньше), ищет работу. Посещая специализированные курсы, тренинги и т. п., они получают в кратчайшие сроки необходимые для удачного трудоустройства навыки, фактически подтверждая этим приоритетность неформального образования, находящегося в оппозиции к образованию, происходящему в рамках официальных образовательных учреждений. Однако следует затронуть еще один важный аспект образователь-